

בס"ד. שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשכ"ב.

בלתי מוגה

א. בתחילת הסדרה כתיב: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו גר' והקללה אם לא תשמעו גר'".

וצריך להבין אומרו "ראה", שצריכה להיות ההסתכלות והראי' בזה דוקא, ולכאורה למה לא מספיק בזה הבנה והשגה, בחי' שמיעה, דכשיתבונן דכאשר "תשמעו" יקבל את "הברכה", ו"אם לא תשמעו" — את ההיפך ח"ו, בודאי יבחר בטוב², ולמה צריך לראי' דוקא?

עוד צריך להבין אומרו "אנכי נותן לפניכם היום" — דלכאורה, ענינים אלה שייכים רק לברכה ולא להפכה³, שהרי:

"אנכי" — "אנכי מי שאנכי", "בחי' דלא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל"⁵, והרי כל ההעלמות וההסתרים (שמהם נשתלשל מציאות הסט"א) הם משם אלקים, בגימטריא הטבע⁶, ובגילוי שם הוי' מתבטלים כל ההסתרים כו'⁷, ופשיטא שבבחי' "אנכי" שלמעלה גם משם הוי', אין שייך שום נתינת מקום לרע ח"ו.

"נותן" — הוא כמאמר רז"ל⁸ "הנותן בעין יפה נותן", ו"קללה" היא היפך ד"עין יפה".

"לפניכם" — פירושו⁹ לפנימיותכם¹⁰, והרי כל איש ישראלי, פנימיותו טוב הוא¹¹.

5) ובלשון הרמב"ם בתחלת ספרו: "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון וכו'", שזוהי בחי' שלמעלה מכל השמות הקדושים — "אמתת המצאו" (מהנחה בלתי מוגה).

6) פרדס שי"ב פ"ב. ובשל"ה שער האותיות אות קדושה בהגה"ה ד"ה והנה מוסף על הראשונות (פט, א) משמע קצת שכן הוא בזהר.

7) ראה תניא פי"ט.

8) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

9) לקו"ת ריש פרשתנו.

10) כי לשון הקודש אינו לשון הסכמי,

1) שיחה זו (עד סוס"ד) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בהוספות ללקו"ש ח"ד ס"ע 1339 ואילך. במהדורה זו ניתוספו ע"י המו"ל עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

2) והרי זה דבר הפשוט אפילו בנוגע למלך בשר ודם, שכאשר ממלאים את רצונו, מקבלים שכר, וכאשר עושים היפך רצונו, מקבלים עונש (מהנחה בלתי מוגה).

3) וכמ"ש (איכה ג, לח) "מפי עליון לא תצא הרעות" (מהנחה בלתי מוגה).

4) לקו"ת פינחס פ, ב. וראה זח"ג יא, א. רנז, ב.

"היום" מורה על העדר השינוי, על נצחיות⁹, שזהו בקדושה דוקא, כי רע הוא "מציאות" דהעדר¹², ולעתיד כתיב¹³ "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ".

ב. והביאור בזה:

טעם נתינת הברכה והקללה הוא בשביל שתהי' אפשריות הבחירה (כמ"ש¹⁴ "החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים"), שלכן נתן הקב"ה רשות ויכולת לסט"א — שמצד עצמה אין בה שום ממשות כלל — להגבי' עצמה כנגד קדושת נפש האלקית, בכדי שהאדם ישפילה ע"י עבודתו דוקא, ובבחירתו¹⁵.

מכיון שהבחירה היא מעיקרי מעלת עבודת האדם¹⁶, ולכל הענינים והמדריגות, צריך האדם להגיע ע"י עבודתו דוקא, לכן, ישנה מציאות הרע לעומת כל הבחינות שבקדושה¹⁷, שלכן אפשר להיות לאדם רצון חזק

הדלת... אבל המציאות היא שגם כאשר מסתגר בחדרו לעסוק בעבודת ה', נמצא גם היצה"ר יחד עמו, וצריך להתגבר עליו. ובוזה גופא — העבודה היא לא רק בנוגע לקיום התומ"צ במעשה דיבור ומחשבה (שוהי עיקר עבודת האדם, שהרי "המעשה הוא העיקר" (אבות פ"א מ"ז), כמ"ש (קהלת יב, יג) "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם"), אלא גם בנוגע לכחות פנימיים — מדות ושכל, ואפילו בנוגע לכחות המקיפים — חי' ויחידה.

וכידוע הביאור (לקו"ת פרשתנו כה, ב — הובא בלקו"ת תצא שבהערה הבאה) בענין "מכפירים יחידתי" (תהלים לה, יז), ש"יש בחי' יחידה שהוא תוקף והתגברות הרצון שלמעלה מהטעם גם בסט"א* ונק' כפירים.. ולזה אמר דוד מכפירים יחידתי, שתהי' יחידתי מקושר בקשר אמיץ וחזק להשי"ת לבדו, ולא תפול חי' בידי החיצונים הכפירים".

וזהו גם הביאור בנוגע לריב"ז שבכה ואמר "איני יודע באיזו (דרך) מוליכים אותי" (ברכות כח, ב), דאף שידע שעבודתו מצד

אלא לשון אמיתי שמורה על אמיתת הדבר (ראה פרס (שכ"ב פ"א) ושל"ה (יא, א) — הובא בתו"א משפטים עח, רע"א. וראה גם אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תתטז ואילך), ובנדר"ד: תיבת "לפניכם" קשורה עם תיבת "פנים", ששרשם אחד, ולכן מפרש רבינו הזקן ש"לפניכם" היינו "לפנימיותכם" (מהנחה בלתי מוגה).

(11) ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב. תניא ספכ"ד*.

(12) נתבאר בסה"ש תורת שלום ע' 134 ואילך.

(13) זכר' יג, ב.

(14) נצבים ל, יט.

(15) ראה תניא פכ"ט.

(16) נתבאר בארוכה בד"ה מן המיצר תר"ס ואילך (סה"מ תר"ס בתחלתו).

(17) ובאותיות פשוטות:

לכאורה הי' מספיק שעבודת האדם להתגבר על היצה"ר תהי' רק כאשר עוסק בעניני חולין, באכילה ושתי', מסחר וכיו"ב, ואילו כאשר עוסק בעבודת ה', אזי יכול להסתגר בחדרו, ולהשאיר את היצה"ר מאחורי

(* אבל אין זה בחי' היחידה ממש, כי "בחי' יחידה ממש.. רק בקדושה יש בחי' זו" (לקו"ת תצא שבהערה הבאה).

(* ושם, ש"גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית" (מהנחה בלתי מוגה).

במילי דעלמא שלמעלה משכל¹⁸, עד שימסור נפשו על זה¹⁹ (ולא עוד, אלא שמצד אחד, הרצון דנה"ב הוא בתוקף יותר²⁰ מהרצון דנה"א, כי נה"א עיקרו שכל, ונה"ב — מדות²¹), כי כל עניני האדם הם בבחירה דוקא²².

וכמו שהוא באדם, כן הוא גם כביכול למעלה — שהנתינת מקום לרע, ישנה גם בבחינה היותר עליונה²³. ואדרבה, הדרגא שהיא פשוטה בתכלית ומושללת מכל הציורים, הרי אין שייך שום מנגד אליו, ושלילת מציאות הרע שם הוא רק מצד בחירתו ית'²⁴, וכמ"ש²⁵ "הלא אה עשו ליעקב" — שניהם בשוה, אלא שבבחירתו החפשית — "ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי"²⁶. ומצד בחירה זו נעשה הרע מושלל ומופרך

אותו למדינה רחוקה וכו' (ראה המשך תרס"ו ס"ע שפ ואילך. וראה גם תו"מ חל"ב ע' 292. וש"נ). ועפ"י, אם נאמר שהנתינת מקום לרע היא רק בעולם העשי, שרובו רע, ולא בעולם היצירה, הרי כאשר בן המלך נמצא בדרגא שלמעלה מעולם העשי, לא יהי אצלו ענין העבודה. ועכצ"ל, שהנתינת מקום לרע היא גם בעולם היצירה או עולם הבריאה, ואפילו בעולם האצילות דכתיב בי' "לא יגורך רע" (תהלים ה, ה). וראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג. וש"נ), יש גם נתינת מקום ללעו"ז כו' (מהנחה בלתי מוגה).

24 וע"ד מאמר רו"ל (ב"ר ספ"ב) "איני יודע באיזה מהם חפץ כו' הוי במעשיהן של צדיקים חפץ כו'", שהגם שחפץ במעשיהן של צדיקים דוקא, מ"מ, "מה איכפת ליי" (שם רפמ"ד), שאינו נתפס בזה, והוא רק מצד בחירתו, דלכן, אף ד"לית אתר פנוי מיני" (תקו"ז תנ"ז"ת"ע), ו"אפילו תינוקות יודעים שיש שם אלוקה מצויו" (תו"א וירא יד, ב), אין זה שולל את בחירת האדם לבחור בהיפך ח"ו (ולא ככבחי' הגילויים, דמכיון שהם בגור ציור, אם היו בגילוי בעולם, היו שוללים את מציאות הבחירה, ולכן הם בהעלם), כי אינו נתפס בזה (משיחת ש"פ נשא ס"י תש"כ תו"מ חכ"ח ע' 136). לקו"ש ח"ה ע' 766 (בהערות). 25 מלאכי א, ב"ג.

26 ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1309. תו"מ חל"א ע' 41.

הכחות הפנימיים היא בשלימות, מ"מ, הסתפק בנוגע לבחי' היחידה (ראה לקו"ת הוספות לויקרא נ, סע"ד. ובכ"מ), ועכצ"ל, שענין העבודה שייך גם בנוגע לבחי' היחידה (מהנחה בלתי מוגה).

18 לקו"ת פרשתנו כה, א (ובארוכה — בד"ה ועשית ציץ עת"ר (סה"מ עת"ר ע' קנט ואילך)). בלקו"ת תצא לו, ג, פירש, שרצון זה הוא בחי' חי', כי בבואה דבבואה לית להו. וראה בהערה 22.

19 ד"ה וראיתם אותו תרס"ו (בהמשך תרס"ו ע' רסז). — אלא שאי"ז כמס"נ דנה"א, דבנה"א הוא לפי שאינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות, ואי אפשר להיות באופן אחר כלל, ובנה"ב, הוא רק מה שרוצה למסור נפשו (שם).

20 ובדוגמת פגם העבירות ותיקונו שמגיע למעלה גם ממקום צדיקים גמורים (לקו"ש ח"ד ע' 1097 (בהערה 31)).

21 המשך תרס"ו שם. ד"ה כי תשא עת"ר (סה"מ עת"ר ע' קסז ואילך).

22 וגם הרצון לאלקות דבחי' יחידה, שאין בו שום הטי' כלל (דרוש דפ' ויק"פ עת"ר (סה"מ עת"ר ע' קעב ואילך)), אינו בדרך הכרח וציוור בו, כי אם, מצד בחירת עצם הנשמה, שהתקשרות זו היא נעלית יותר, כדלהלן.

23 ולהעיר גם ממשל בן המלך, שכאשר המלך רוצה לגלות מעלת חכמתו כו', שולח

בתכלית, עוד יותר מאשר בבחינת הגילויים²⁷. ועד"ז באדם: כשבוחזר בטוב, ומעורר את היחידה שלו, מתבטל כמילא גם מציאות הרע²⁸. וע"י שהאדם בוחר בטוב בבחירתו החפשית, מתגלה בו בחירת העצמות שבחר בישראל, שההתקשרות דישראל וקוב"ה שמצד הבחירה, נעלית היא מההתקשרות שמצד הציור, כנ"ל.

ג. וזהו מ"ש "אנכי נותן גו' היום ברכה וקללה" — כי, בשביל אפשריות הבחירה נתן הקב"ה רשות להסט"א להגבי עצמה כנגד כל המדריוגות שבקדושה — "אנכי", "לפניכם", "היום", אלא דמכיון שהתוקף שבה אינה מצד עצמה, רק בכדי לעורר את האדם, הרי ע"י בחירת האדם, היא מתבטלת עד שאין לה שום מציאות כלל.

ולפי שכוונת בריאת הרע היא בשביל אפשרות הבחירה, שזהו מצד טובו יתברך (בכדי ששכר העבודה לא יהי "נהמא דכיסופא"²⁹), נאמר על זה הלשון "נותן" — בעין יפה.

וידיעה זו אשר גם מציאות הסט"א אין כוונתה לנגד לעבודת האדם, כי אם אדרבה, בכדי שעל ידה יגיע למעלה עליונה יותר — פועלת אשר העבודה תהי' בנקל יותר³⁰.

וזוהו מ"ש "ראה" דוקא, כי שמיעה תופסת רק בחיצוניות וראי' — בפנימיות, שצריכה להיות הראי' וההסתכלות במהותו הפנימי של הרע (קללה), שאמיתית כוונתה הוא לסייע לקדושה.

ד. ע"פ הנ"ל תובן גם שייכות פ' ראה לחודש אלול³¹:

"ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי", הרי שנאה עצמית שוללת בתכלית (משיחת יום ב' דחה"ש תשכ"א ס"י (תו"מ שם ע' 37)).

28 ועד"ד הידוע (תו"א הוספות ליתרו קט, סע"א) שע"י התגלות בחינת הכתר נעשה "וכל אויבך יכרתו" (מיכה ה, ח). — מהנחה בלתי מוגה.

29 ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, רע"ד. ובכ"מ.

30 ראה גם לקו"ש ח"א ע' 80. תו"מ חכ"א ע' 247.

31 שלכן קוראין פ' זו בשבת מברכים חודש אלול או ב"ר אלול. וראה שלה' חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

27 כי שלילת הרע בבחי' הגילויים, הוא מצד הציור שבהם, שמצוירים הם בקו הטוב כו', והרע הוא הפכס, דבמילא יש איזה נתינת מקום לרע, שיכול לנגד כו'. משא"כ בהעצמות, ששלילת הרע הוא מצד בחירתו, הרי בבחירתו זו, שולל לגמרי את כל מציאות הרע.

וזוהו גם מעלת "אתה בחרתנו מכל העמים" (שהיתה בשעת מ"ת) על בחי' השבת (שניתנה במרה, שלכן אין אומרים "אתה בחרתנו" בשבת), כי, אף ש"עכו"ם ששבת חייב מיתה" (סנהדרין נח, סע"ב), היפך "וחי בהם" (אחרי יח, ה), אין נשלל עי"ז מציאות העכו"ם בתכלית, כי כל חיוב ועונש אפילו מיתה הוא בבחי' ציור. משא"כ ע"י הבחירה במ"ת,

א) בחודש אלול מאירים י"ג מדות הרחמים שלמעלה מהשתלשלות³². ויכול האדם לחשוב, אשר מכיון שמאירה בחינה זו, אין זקוק לעבודה כלל, לכן נאמר "ראה אנכי גו' ברכה וקללה", אשר מציאות הרע ישנה גם לעומת בחינות הכי נעלות כנ"ל.

ב) חודש אלול הוא זמן התשובה, שענינה להפוך זדונות לזכיות³³. ולכן קוראים אז פ' ראה — ההודעה והנתינת כח במעלת התשובה, שעל ידה מגיעים למעלה גם מצדיקים גמורים³⁴.

* * *

ה. האמור לעיל אודות הצורך במציאות הרע בשביל ענין הבחירה, הוא גם תירוץ על קושיא שמבלבלת כמה וכמה מעבודת השם: איך יתכן שיהיו העלמות והסתרים על הקדושה, ובאופן של תוקף והתגברות כו', כמאמר³⁵ "רשעים גוברים בו" — דלכאורה הרי זה נראה כמו שיש שתי רשויות ח"י?! והמענה לזה³⁶ — שגם מציאות הרע נברא ע"י הקב"ה, כמ"ש³⁷ "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע", כיון שיש צורך בזה כדי שיוכל להיות ענין העבודה באופן של בחירה.

וזהו גם הביאור בנוגע לכללות הענין דעירובי חצירות ושיתופי מבואות שתיקנו חכמים כדי שלא יטעו לחשוב שמותר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים³⁸ — דלכאורה, ע"פ המבואר בחסידות (מיוסד על כתבי האריז"ל)³⁹ בענין חילוק הרשויות, ש"רשות היחיד" שייכת ל"יחידו של עולם", ואילו "רשות הרבים" הו"ע טורי דפרודא וכו', איך אפשר לטעות ביניהם? אך הענין הוא — שזהו לפי שנתמעטו הדורות והתגבר חושך הלעו"ז כו'.

בהמשך השיחה דובר גם אודות איסור תחומין — כפי שדרשו רז"ל⁴⁰ על הפסוק⁴¹ "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי", דקאי על אלפים אמה של תחום שבת,

[ונתבאר, שלמרות שבנ"י היו אז במעמד ומצב נעלה, עד שנתנו

32) ראה לקו"ת פרושנו לב, סע"א (37) ישע"י מה, ז. ואילך. ובכ"מ.

33) ראה יומא פו, ב. וש"נ.

34) ראה בסה"מ תש"ט ע' 183 בהערה. תרל"ו פ"ג. וש"נ.

35) ע"ח שמ"ב ספ"ד. הובא בתניא פ"ו. עירובין נא, א. הובא בפרש"י עה"פ. פכ"ד.

36) ראה גם תו"מ ח"י ע' 202.

37) בשלח טז, כט.

כל ממונם — אף ש"אדם בהול על ממונו"⁴² — עבור עשיית המשכן (שענינו לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁴³), מ"מ, הוצרכו להזהיר אותם: "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי". ולהעיר גם מדרשת חז"ל⁴⁴ על הפסוק⁴⁵ "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו", "אע"פ שאני מזהירכם על המקדש .. אין בנין בית המקדש דוחה שבת". וע"ד שמצינו במדינה זו⁴⁶, שהיא מבורכת בנתינת הצדקה עבור בניית בתי־כנסיות ובתי־מדרשות ושיבות, "מקדש מעט"⁴⁷, ואעפ"כ חסר בענין שמירת שבת], ובהמשך לזה נתבארו כמה פרטים ב"הדרן" על מסכת עירובין (שמסיימת בדיני תחומין) שנערך בהתוועדות דכ"ף מנחם־אב⁴⁸ — נכללו בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בלקו"ש ח"א ע' 63 ואילך.

* * *

ו. מאמר ד"ה ארי' שאג מי לא יירא.

* * *

ז. בנוגע לחודש אלול, ר"ת "אני לדודי ודודי לי"⁴⁹ — מבואר בלקו"ת⁵² ש"באלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים, ולהבין זה, כי למה הם ימות החול, ואינם יו"ט, כמו שבתות ויום טוב שבהם התגלות .. הארת אלקותו ית' .. אך הנה יוכן ע"פ משל למלך, שקודם כואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאיין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו, ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כי אם ברשות, ואף גם זאת המוכחרים שבעם ויחידי סגולה. וכך הענין עד"מ בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה וכו", וכפי שנתבאר במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁰ בפרטיות יותר. ובעמדנו בשבת מברכים חודש אלול, יש לעורר ע"ד ההכנה לעבודה חודש אלול, שתהי' מתוך "הנחה" שנמצאים יחד עם המלך, ויודעים ש"מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם".

47) יחזקאל יא, טז. וראה מגילה כט, א.

48) ס"ד ואילך (לעיל ס"ע 213 ואילך).

49) שה"ש ו, ג ובשעה"פ עה"פ. ועוד.

50) סד"ה לך אמר לבי ה'ש"ת (סה"מ

ה'ש"ת ע' 167. ה'תש"י ע' 285). וראה תו"מ

ח"א ע' 216 ואילך.

42) שבת קיז, ב. וש"נ.

43) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר

ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

44) יבמות ו, א. תו"כ ופרש"י עה"פ.

45) קדושים יט, ל.

46) ראה גם לעיל ע' 45. וש"נ.

ובזה גופא — לכל לראש — בנוגע להוספה בעניני קדושה, תורה ומצוותי, ובמיוחד בפנימיות התורה, כמרומו גם במזמור "לדוד ה' אורי גוי" שמתחילים לומר בר"ח אלול⁵¹, ש"אורי" קאי על פנימיות התורה, דלית תמן קושיא ומחלוקת כו'⁵².

ועוד זאת, שגם העסק בעניני חול, במלאכת השדה, חרישה וזריעה כו' (כיון שבחודש אלול נמצאים עדיין "בשדה"), צריך להיות באופן אחר לגמרי — שהרי דעת לנכון נקל, ואפילו פתי מבין זאת, שאינה דומה חרישה וזריעה ע"ד הרגיל (במשך כל ימות השנה) לחרישה וזריעה במעמד המלך (בחודש אלול).

ח. ויש להוסיף ולהעיר:

במדינה זו יש מנהג פראי ("א ווילדער מנהג") — שבתקופת הקיץ נוסעים מהעיר ל"קאנטרי" למשך עשרה שבועות, וכתוצאה מזה מתמעט לימוד התורה אצל התלמידים כו'.

וגם אצל בעלי-עסקים — הנה למרות שבתקופת הקיץ מתמעטים עסקי המסחר ("די ביזנעס איז סלאָו") לגבי שאר ימות השנה (לא מיבעי בזמן שהעסק סגור לגמרי, אלא גם כאשר העסק פתוח הרי זה רק כדי לצאת ידי-חובה...), כך, שיש להם זמן פנוי ללימוד התורה — הרי המציאות היא שגם לימוד התורה בתקופה זו הוא במיעוט אצלם.

אמנם, בעמדנו עתה בשבת מברכים חודש אלול — הנה מבלי להמתין עד שכולם יחזרו מה"קאנטרי" ביום המוגבל (הנקרא "לייבער דיי") שבו מסתיימת תקופת הקיץ ע"פ חשבון ימות החמה (ששייך בעיקר לאלו שמונין לחמה⁵³), יש להתחיל כבר בכל עניני העבודה דחודש אלול, שאז הקב"ה נוסע ל"קאנטרי" כביכול — "מלך בשדה".

ט. ויש לקשר זה עם הפרשה שמתחילים לקרוא בתפלת מנחה — פרשת שופטים:

ובהקדמה — שכשם שפרשת ראה קורין לעולם בשבת מברכים חודש אלול או בר"ח אלול⁵⁴, הנה פרשת שופטים קורין לעולם בחודש אלול עצמו.

51) מטה אפרים סתקפ"א ס"ו. וש"נ.

וראה בארוכה שער הכולל פי"א סק"ח. וש"נ.

52) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). הובא ונת'

בתניא אגה"ק סכ"ו.

53) ראה סוכה כט, א.

54) כנ"ל הערה 31.

והענין בזה — ע"פ המבואר בספרים⁵⁵ בפירוש "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך"⁵⁶, דקאי על השערים שב"עיר קטנה זה הגוף"⁵⁷, שצריך להעמיד בהם שופטים ושוטרים ("שופטים — דיינים הפוסקים את הדין, ושוטרים — הרודין את העם אחר מצותם שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט"⁵⁸), שעי"ז מבטיחים שהנהגת האדם תהי' כדבעי למהוי⁵⁹ — שעבודה זו שייכת במיוחד לחודש אלול. וע"י כללות העבודה דחודש אלול מלמטה למעלה, נעשית ההמשכה מלמעלה למטה על כל השנה כולה — בסבר פנים יפות ופנים שוחקות — בכל המצטרך בבני חיי ומזוני רויחי, ללא בלבולים, וזוכים לכתיבה וחתימה טובה כו'.

57) נדרים לב, ב.

58) פרש"י עה"פ.

59) ראה לקו"ש חל"ד ע' 104 ואילך. תו"מ

ח"כ ע' 232 ואילך.

55) ש"ך עה"ת ר"פ שופטים. של"ה ס"פ

שופטים. וראה גם ספר יצירה פ"ד מי"ב.

ובפי' הראב"ד שם מ"ד. שם מי"א.

56) ר"פ שופטים.